

BRYAN TALBOTIN MULTIVERSUMI

Toni Jerrman

Matkaamme ajan ja ulottuvuuksien ulkopuolella. Väläys ja olemme saapuneet 70-luvun puoleenväliin. Ajoitus on hie- man pielessä, sillä ohitimme Bryan Talbotin syntymän 25-vuodella. Pääsemme kuitenkin todistamaan underground-henkisen Brain Storm Comixin esiin- nousua - päähenkilönään 60-lukulaisen huumehoureinen Chester P. Hacken- bush, psykedeelinen alkemisti. Tämä Talbotin ensimmäinen pitkä sarjakuva- tarina koottiin vuonna 1982 omaksi al- bumikseenkin.

Eikä pidä unohtaa vuosikymmenen lo-

pulta kotoisin olevia humoristisia rock/ pulp-scifisikkailuja The Omega Report ja Frank Fazakerly - Space Ace of the Future. Ja jos haluaa nähdä esimerkke- jä miehen 80-luvun alkupuolen monina- sista lyhytsarjoista, voi jauntata itsensä viime vuoteen, jolloin ilmestyi kiva ko- koelmalehti Ex-Directory - The Secret Files of Bryan Talbot (käsikirjoittajina myös Alan Moore & Neil Gaiman!).

Zubam, ja olemme takaisin mauttomien vaatteiden ajassa, vuodessa 1978. Maa- ilmaan materialisoituu englantilaisen Near Myths -lehden ensimmäinen nu- mero. Michael Moorcockin Jerry Corne- lius on päivän sana. Siitä ovat innoitus- taan hakeneet niin Grant Morrisonin

kirjoittama ja piirtämä (!) Gideon Star- grave kuin Bryan Talbotin Luther Ark- rightkin. Viimeksi mainittu on kuitenkin paljon muutakin: upean pikkutarkasti kuvitettu ja sarjakuvamuotoa rohkeasti uudistava monitasoinen mestariteos - yksi kaikkien aikojen ensimmäisistä ai- kuksille suunnatuista sarjakuvamaa- neista. Useaan otteeseen palkittu klas- sikko, jota ilman englanninkielinen sar- jakuvamaailma saattaisi yhä hyöriä pel- kän teinitrikooviihteen asteella. The Adventures of Luther Arkwrightin vii- meinen instalmentti valmistui vasta kymmenen vuotta alkusiitoksensa jäl- keen, mutta sittemmin kokonaisuudes- ta on nähty useampiakin uusintapainok- sia (ensimmäinen puolikas ilmestyi jopa

suomeksi aikajakumossa 1993).

Kuljemme paralleleilla sivuttaissuun- nassa, sillä emme kykene unohtamaan 80-luvun puoliväliä, jolloin Talbot taiteili Pat Millsin juonimaa Nemesistä 2000AD-lehdelle, Suomeksikin julkaistuista albumeista 3 - 5 voi tsekata, kuin- ka paljon vaivaa hän näki jopa viihteel- lisempää sarjakuvaa piirtäessään. Rasis- min ja fasismien vastaisine kannanottoi- neen Nemesis on kuitenkin käyttösarja- kuvaa sieltä kestävimmästä ja älykkäim- mäst pästä.

Kuuluu vain pieni humina ja ilmaan- numme vuosikymmenelle, joka teidän tätä lukiessanne lähestyy loppuaan. Ky- seisen ajanjakson alkuhämärissä Bryan Talbot vänsi kynästään esiin DC-kus- tantamoa varten mm. Jamie Delanon käsikirjoittaman Hellblazer Annualin, Tom Veitchin yritteliään The Naz - minisarjan sekä oivan Batman-painajaisen Legends of the Dark Knightin numeroi- hin 39 - 40. Onko Batman ainoastaan alkoholisoituneen Bruce Waynen sai- raalloisen mielikuvituksen tuote? Yh- teistyö DC:n kanssa jatkui myös Sadma- nin sivuilla, joita Talbotin viiva koristi nu- meroissa 30, 36 (osin), 51 - 56 (kehysker- tomukset) sekä Orpheuksen tarinan ker- tovassa Special 1:ssä. Sekä käsikirjoitta- jana The Dreamingissä (no. 9 - 12).

Ihmisen täytyy elää, ja tämä koskee myös sarjakuvataiteilijoita. Niinpä Bry- an Talbot tuhlasi 1995 - 1996 kykyjään rahastukseen keskittyneessä Tekno Co- mix / Big Entertainment -firmassa (jos- sa luultiin, että menestykseen riittää kun

nimeää lehtiä kuuluisuuskien mukaan - vaikka näillä ei olisi niiden kanssa mit- tään tekemistä). Tosin Talbotin piirtämä ja Rick Veitchin käsikirjoittama Neil Gaiman's Teknophage sekä Talbotin kir- jaama ja David Pughin toteuttama Neil Gaiman's Phage: Shadow Death olivat- kin sitten ylivoimaisesti parasta, mitä kyseinen yhtiö sai aikaiseksi. Talbot kun ei osaa vääntää mitään täysin vasemmal- la kädellään, vaan hänen kaupallisim- mistakin töistään löytyy mielenkiintoisia taiteellisia kokeiluja.

Tziuuuu-uu, palaamme vuosilukumää- rään 1994, jolloin Bryan Talbotin palkit- tu albumi The Tale of One Bad Rat valo- iitti multiversumimme realistisia puo- lia. Koskettava kuvaus seksuaalisen hy- väksikäytön uhriksi joutuneesta nuores- ta tytöstä ja hänen sisäisestä selviytymis- laistostaan. Vahva sarjakuvakertomus, joka kuvalliselta ilmiänsultaan näyttää helposti lähestyttävältä ja kenties yksin- kertaiseltakin, mutta joka kätkee pintan- sa alle vaikuttavaa muodon ja materian hallintaa. Suurteos, joka kelpaisi oppi- kirjaksi kaikille sarjakuvapiirtäjille.

Jätämme maailmankaikkeuden näkyvät tasot visiolla tulevasta: Luther Ark- rightin seikkailut saavat pian komeaa jatkoa. Se on jotain, joka jokaisen on koettava aivan itse.

(päälähte Tähtivaeltaja 3/93:n kahdeksansi- vuinen artikkeli Bryan Talbot - Omin silmin)

Bryan Talbot toi sarjakuva-romaanin Britanniaan

Suomeksikin ilmestyvä albumi käsittelee inestiiä

Harri Römpötti

Tämänvuotisten Kemin sarjakuva- päivien Luther Arkwright- ja Nemesis -sarjoistaan tunnettu brittivieras Bryan Talbot sai runsaasti huomiota maailmalla laajen- nettuaan tieteisfantasioista realis- miin. Myöhemmin tänä vuonna suomeksi ja seitsemällä muulla kielellä ilmestyvä The Tale of One Bad Rat käsittelee inestiiä.

Albumi on voittanut yhdeksän palkin- toa, muun muassa arvostetun amerikka- laisen Eisner-palkinnon. Viime vuonna albumin piirrosoriginaaleista pidettiin gallerianäyttely New Yorkissa. Yhdelle teokselle omistetut näyttelyt eivät ole sarjakuvamaailmassa suinkaan jokapäi- väisiä.

-Quentin Tarantinon äiti osti galleri- asta 13 originaalia. Hän kertoi osta- neensa myös 20 kappaletta albumiani,

lahjoittaakseen niitä ystävilleen. Hän on innokas sarjakuvien harrastaja, Talbot nauraa.

Anekdootti on hauska, mutta *The Tale of One Bad Ratilla* (Yhden kehnon rotan tarina) on ollut julkkisten ja palkintolautakuntien huomiota syvempään merkitystä. Albumi kertoo isänsä hyväksikäyttöä kotoa pakenevan tytön selviytymistarinan.

-Halusin tehdä albumista mahdollisimman helposti lähestyttävän niillekin, jotka eivät ole tottuneet lukemaan sarjakuvia. Siksi käytiin mahdollisimman realistista piirrostyylillä. Otin valokuvia kaikista tapahtumapaikoista ja etsin elävät mallit kaikille henkilöihahmoille.

-Insestiä vastustavat yhdistykset ovat käyttäneet sitä hyväksikäytettyjen lasten hoidossa. Insestilapset ovat usein erittäin sulkeutuneita eivätkä pysty puhumaan ongelmastaan, vaikka se olisi erittäin tärkeää. Albumissani päähenkilö oppii avautumaan ja käsittelemään tilannettaan. Sen lukeminen näyttää lapsille tien ulos mykkyudesta ilman aikuisten osallistumista. Tulokset ovat kuulemma olleet rohkaisevia.

Albumin päähenkilö lukee ahkerasti Beatrix Potterin satukirjoja. Hänen vaeluksensa osuu useisiin paikkoihin, joissa Potterkin vietti aikaansa.

-Potter on Englannissa äärimmäisen suosittu. Meillä on kauppoja, jotka myyvät pelkästään Potter-aiheista tavaraa. Pari brittilehteä yritti nostattaa albumistani kohun väittämällä, että Potter on sotkettu lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön. He muun muassa soittivat Potter-säätiön puheenjohtajalle Judy Taylorille, joka on yksi johtavia Potter-asiatuntijoita. Toimittajat eivät vain tienneet, että Taylor arvostaa kirjaani kovasti.

Jättityö tekellä

Talbot tutkii sarjakuviansa maailmaan liittyvät asiat hyvin tarkkaan. Esimerkiksi teinitytön lemmikkirotan vuoksi hän luki ison läjän kirjoja rotista, mikä näkyy lopputuloksessa. Ehkä eniten taustatyötä on vierähtänyt Talbotin edellisen pääteoksen parissa.

The Adventures of Luther Arkwrightista on ilmestynyt yksi albumi suomeksi. Talbot aloitti sarjan jo 70-luvun lopulla. Vaihtoehdomaailmasta kertova sarja yhdistelee viktoriaanisen ajan englantia tieteistarinoiden teknologian. Sitä varten Talbot joutui penkomaan niin historiaa kuin arkkitehtuuria käsittelevää kirjallisuutta.

-Luther oli perinteinen seikkailu, mutta toteutin sen kokeellisesti. Hylkäsin kokonaan sarjakuvan perinteiset ääniefektit ja vauhtiviivat korostaakseni realismia. Siihen aikaan juuri kukaan ei tehnyt niin.

Luther Arkwright olikin aikoinaan Englannin ensimmäinen moderni sarjakuvromaani Raymond Briggsin *Minne tuuli* kuljettaa -albumin ohella. Kaikkiaan Talbot teki Lutheria kymmenkunta vuotta. Nyt hän on työskennellyt puolitoista vuotta sen jatkon parissa.

-*The Heart of the Empire* ei ole suoranainen jatko-osa. Se tapahtuu 23 vuotta myöhemmin ja päähenkilö on Lutherin tytär. Luther ilmestyi aikoinaan Thatcherin aikaan 80-luvulla. Silloin Englanti näytti muuttuvan yhä fasisemmaksi ja kommentoin sitä. Kaikkiaan siitä tulee 285-sivuinen tarina. Siinä Luther on kuollut ja häntä muistetaan vallankumoussankarina patsain. Brittiläinen imperiumi on rakennettu uudestaan. Sen ulkopuolelle ovat jääneet vain muutama kommunistiseksi muuttunut Venäjä ja

'Amerikan Yhdistyneet Värit', United Colors of America - UCA, kuten minä sitä tarinassani kutsun.

Valtavan urakan on mahdollistanut se, että Talbot sai amerikkalaiselta Dark Horse -kustantamolta poikkeuksellisen sopimuksen. Kustantaja on maksanut tekijälle ennakkopalkkaa jo pari vuotta, vaikka ei ole nähnyt sarjasta vasta kuin käsikirjoituksia. Sarjan julkaiseminen alkaa Yhdysvalloissa loppuvuodesta. Sen osat eivät ole tasapitkiä, mikä on myös äärimmäisen harvinaista kaupallisissa sarjakuvalehdissä. Talbot halusi tehdä sarjansa osat kirjallisuuden lukujen tapaan, ilman pituuden rajoituksia.

Nationalismi nousussa

-Lutherin tytär Victoria ei ole aivan tavallinen naissankari. Hän on yli kaksimetrinen ja anorektikkona äärimmäisen laiha. Hän kärsii myös jatkuvasta migreenistä ja oksentelusta. Victoria on kasvatettu prinsessana, joten hän on ylimielinen ja rasistikin. Toisaalta Victoria on äärimmäisen älykäs arkkitehti. Tarinassani hän on suunnitellut koko Lontoon metroverkon kymmenvuotiaana. Tarina on Victorian kasvukertomus siitä, miten hän kehittyi ihmisenä.

-Lontoon kaupunki on yksi tarinan keskeistä henkilöihahmoista. Tarinan poliittisella puolella paavi saa jumalalta näyn, jossa hänen käsketään ottaa imperiumi valtaansa. Sen perusteemoja on nationalismi, joka on taas noussut pelottavasti. Bosnian sota on siitä hyvä esimerkki.

-En minä halua saarnata, vaan tehdä nautittavaa seikkailutarinaa. Mutta kai sellainen voi olla älykäskin. Voin samalla muistuttaa, ettei demokratia ole itsestään-selvyys. Sen puolesta on aina taisteltu.

Pikkuinen ongelma Talbotille aiheutui prinsessa Dianan kuolemasta. Hän kun oli kirjoittanut tarinaansa Dianan, joka oli suljettu pakkopaidassa mielisairaalaan. Talbot päätti kuitenkin pitää oman Dianansa mukana tarinassa.

Realistisen *The Tale of One Bad Rat*in jälkeen *The Heart of the Empire* on jälleen "genrebender", lajityyppien sekoitus, kuten Talbot sitä kutsuu. Mukana on tieteisfantasiaa, dekkaria, historiaa ynnä muuta. Entä mihin suuntaan Talbot aikoo seuraavaksi?

-Ei aavistustakaan. En osaa suunnitella mitään uutta, kun työskentelen jonkun ison projektin parissa. Ehkä teen taas kevyempiä töitä eri kustantajille, kuten kahden viimeisen ison työn välissä.